

Notícia de bibliografia de les comarques gironines

RESSENYES

ESPAÑOL, J.; FABREGA, J.; FUSES, J. i PARES, F. **Guia d'arquitectura d'Olot**, Publicació de la Delegació de Girona del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, Edit. La Gaia Ciència, 1979, 104 pp.

Aquesta publicació que acabem d'esmentar constitueix una revisió i ampliació de l'exposició «Olot: l'arquitectura i la seva història» que tingué lloc a la capital de la Garrotxa, a les darreries de l'any 1977. Els autors —ben coneguts per la seva conscient tasca de recuperar els nostres testimonis arquitectònics—, es plantegen una ullada general a l'evolució urbanística d'Olot al llarg de la història, remarcant-ne els seus trets fonamentals, i esbrinen de quin tipus podien ésser alguns edificis en l'actualitat malauradament desapareguts.

Aquesta evolució esmentada guanya en consistència en el moment en què ens acostem al segle XVIII, fet explicable per les nombroses restes artístiques i/o escrits que es conserven. Es per això que els capítols més importants són els dedicats a l'urbanisme i el neoclassicisme, a la segona meitat del segle XIX i el modernisme, el noucentisme, el racionalisme i l'art déco. Malgrat tot, són allisonadors els dos darrers apartats que es dediquen a l'urbanisme de la postguerra i als trets fonamentals de l'Olot actual. Per acabar, cal afegir que hi ha un aspecte del plantejament del llibre que cal remarcar: la perfecta disposició i sincronització de les fotografies amb el text a què alludeixen. Això fa molt més llegidor i entenedor tot el que s'hi diu, i alhora que el llibre sigui de fàcil i agradable lectura.

A més, s'hi adjunta un Plànol-Guia d'Arquitectura de la vila d'Olot amb la senyalització de distints edificis que abracen de l'any 1063 al 1977.

R. A. i F.

MARTIN, M.ª Aurora; NIETO, F. Javier y NOLLA, J. M.^a: **Excavaciones en la Ciudadela de Roses** (Campaña 1976-1977), núm. 2 de la Sèrie Monogràfica del Servei Tècnic d'Investigacions Arqueològiques. Girona, 1979, 391 ps.

En aquest treball monogràfic referent a les excavacions de Roses fetes als anys 1976 i 1977 es continua amb el propòsit de donar a conèixer un jaciment que ha conegut una sèrie de circumstàncies històriques per mantenir-lo, salvar-lo i finalment conèixer-lo mitjançant excavacions sistemàtiques.

L'estudi del jaciment de Roses, encara que vagi enfocat a les últimes campanyes i observacions fetes els anys 1976 i 1977, no oblida el marc geogràfic que l'envolta, la història del seu descobriment, les especulacions, públiques i privades, que la ciutatella va patir i tot el seu desenvolupament històric, des de la seva fundació, la planificació d'un barri hellenístic, les produccions ceramistes, la construcció de dues «villae» tardo-romanes, la consagració de l'església romànica de Santa Maria, d'estil lombard, la construcció de les muralles que limiten l'actual Ciutatella, d'arquitectura militar del s. XVI, de forma pentagonal i totes les desfetes per defensar dels francesos, turcs, pirates berberiscs i fins i tot civils.

La present monografia, realitzada pels arqueòlegs M.ª Aurora Martín, per un cantó, i Josep M.ª Nolla i Javier Nieto per l'altre, s'esmera a donar un coneixement ampli dels sistemes d'excavació utilitzats, per l'aixecament de plantes, seccions i situació del material. El treball és molt ben il·lustrat en aquest aspecte, condició necessària i exigent en qualsevol treball arqueològic. També és meritòria la presència del material trobat, inventariat i il·lustrat, puix és aquest l'aspecte que tot investigador necessita per comprovar les fonts de les quals s'està parlant.

Encara que els treballs s'han fet per separat, segons la intenció de donar a conèixer, per un cantó, les **villae** tardo-romanes (habitació 4 i l'habitació G IV B), i per l'altre les zones més antigues de Rhode (el barri hellenístic i l'àrea de l'església), l'obra està en perfecta concordança en aquest ordre, exposició dels materials i llenguatge emprat.

En definitiva, una obra necessària, si tenim en compte la urgència en la qual es veia obligada, tant pels coneixements acumulats del jaciment, com la història de les excavacions, iniciades ja des de començament de segle, les iniciatives de treball entre els anys 1945-1946, les excavacions continuades a partir de la dècada dels anys 60, gràcies al mirament del Sr. Oliva i la participació de la Universitat i a partir de l'any 1976 la continuïtat en les excavacions modernes i sistemàtiques, per part del Servei Tècnic d'Investigacions Arqueològiques.

Els autors han tingut en compte tots aquests coneixements adquirits i acumulats durant 17 anys d'excavació, especulacions, referències poètico-literàries i síntesis extretes a través dels temps. Per tant ens ofereixen una exposició clara de la vida de Rhode a l'antiguitat, deixant de banda la imaginació, i la subjectivitat i tenint present totes les dades imprescindibles per el coneixement complet del jaciment.

Es per això que a l'obra li falta aquest descobriment misteriós que tots els aficionats a l'arqueologia creiem que és necessari. A l'obra li falta aquesta imaginació i fins potser algunes

consideracions finals, que acabin d'arrodonir o de completar tota la informació que se'ns dona. Però crec que aquesta fallida ha estat estudiada pels autors, per evitar un possible encantament de l'obra.

L'arqueologia és un treball on el mètode científic s'imposa cada vegada més i més. Els treballs arqueològics han d'ésser àrids per excel·lència, per obligar l'investigador a revisar full per full l'obra, mirar els sants, i en definitiva, les conclusions les ha de treure el lector.

I ja que he tingut la possibilitat de fer aquesta recensió, les conclusions que en trec són les següents: La població antiga de Roses, abans de la caiguda de l'Imperi Romà, va conèixer 4 moments importants en el seu desenvolupament, el més antic, de moment, està relacionat amb un barri hellenístic que mantenia una forta interdependència comercial i econòmica amb Marsella, als voltants de l'any 500 abans de C. Sense tenir gaires interrupcions, la presència de ceràmiques de vernís negre estudiades, en assenyalen una producció del Taller de pàteres de 3 palmets radials i altres afinitats, amb un mercat d'exportació, fan preveure que el s. III fou important per a Rhode. Les altres dues fases importants correspondien a l'època imperial romana a través de la superposició de dues «villae», una que es va reconstruir als segles II i III de la nostra era, i l'altra, més coneguda i ja dins del Baix Imperi, desenvolupada durant la meitat del s. IV i finals del s. V, abandonada possiblement amb la dominació visigòtica, als voltants de l'any 473.

Tots aquests coneixements s'han extret de l'estudi dels materials de les excavacions que aquesta obra ens ofereix. Noves excavacions els reforçaran i ens en donaran d'altres, no apreciables encara en zones limitades. Les publicacions monogràfiques clares i concretes, són en aquest cas, necessàries.

ENRIQUETA PONS i BRUN

BIBLIOGRAFIA GIRONINA RECENT

ALBERT, Esteve: **El port reial de Palamós i la rocalia**. Barcelona, I. G. Viladot, 1979, 76 ps.

ARAGO, Narcís-Jordi: **La Devesa, paradís perdut**. Girona, Editorial Gòthia, 1980, 210 ps.

BARRAL i ALTET, Xavier: «Els mosaics d'Empúries», a **Faventia**, 1/1 (1979), ps. 71-76.